

Swenska Ost-Indiska Compagniet 1731- 1813

Suomalaisnäkökulmia

Ruotsin Itä-Intian komppaniain elinkaari

Pamflettidebatit Itä-Intian kaupasta

Johan Arckenholtz 1695-
1777

sina Penningar in i Compagniet. Tycker han icke om at self wäga dem, till
des at han om winsten tilräckeligen är försäkrad; Kom an, låt mig få låna dem,
han gör mig sannerlig en stor tjenst, och sätter mig i stånd at wisa honom ägon-
stenligen och handgripeligen huru profteabelt detta projekt är. Jag tycker,
at det lönar Wödan; ty derigenom finne wij bägge wårt Nöje, han blifwer
klokare och jag rikare. Men om han tror, at han mera winner derigenom,
at han låter sina Penningar rostas och möglas på fiskbotten, än om han unnar
dem den friheten at rullera uti Handelen, så bryter han emot en almänn re-
gel, som lärer, at alting mera tiltager och fördrökes genom rörelsen, än genom
et stadigt stilla liggande.

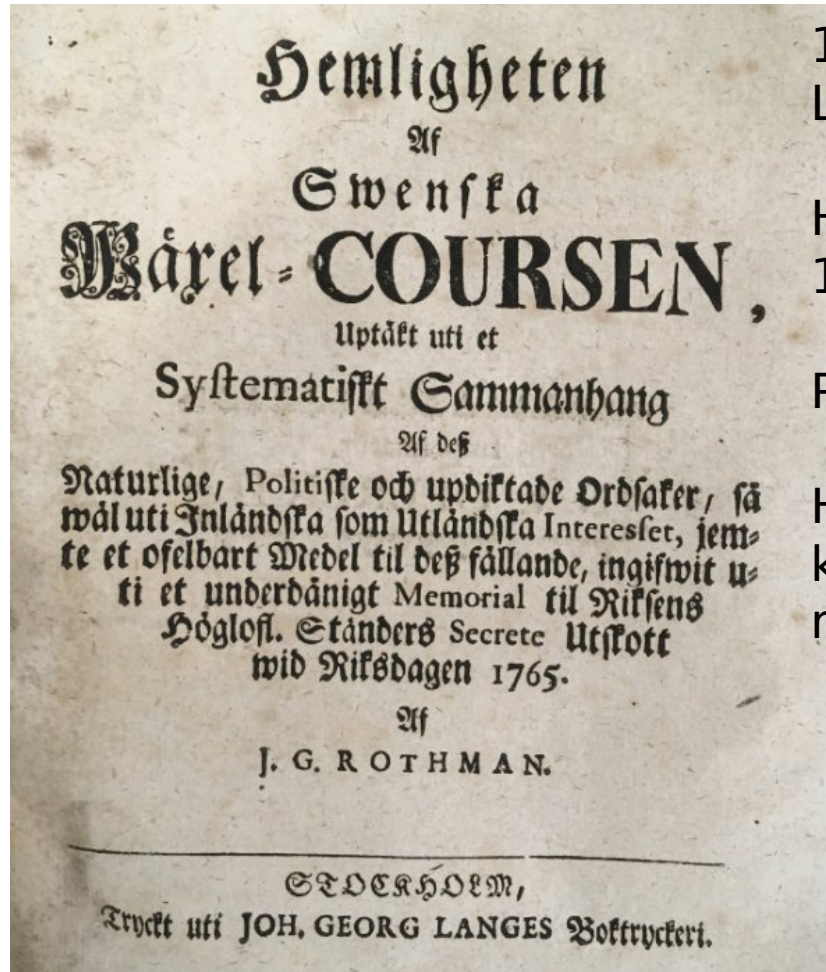
Carl Carleson 1703-1761 (Otroliga Nya Tidender 1731)

Kansantaloudellinen todistelu &
johdon luotettavuuden vakuuttelu.

Privilegion uudistaminen 1746

- Seteleiden vaihdettavuus metalleihin lakkasi 1745.
- Hopean puute uhkasi suolan ja viljantuontia.
- Syyksi pääteltiin kauppataseen alijäämä, jonka keskeisenä osana Itä-Intian tuonti ja paloviina.
- Paine tiukentaa komppanian privilegioehtoja.
- **Helsinki:** *"Ei ymmärretä riittävästi lausuaksemme Itä-Intian kaupasta - mutta vaatteet saisivat olla halvempia."*
- **Turku:** *"Juokaamme kamomillaa teen sijaan".*
- Selvitys paljasti Helsingissäkin olleen runsaasti Itä-Intian kankaita.

Komppania ja rahan arvo?

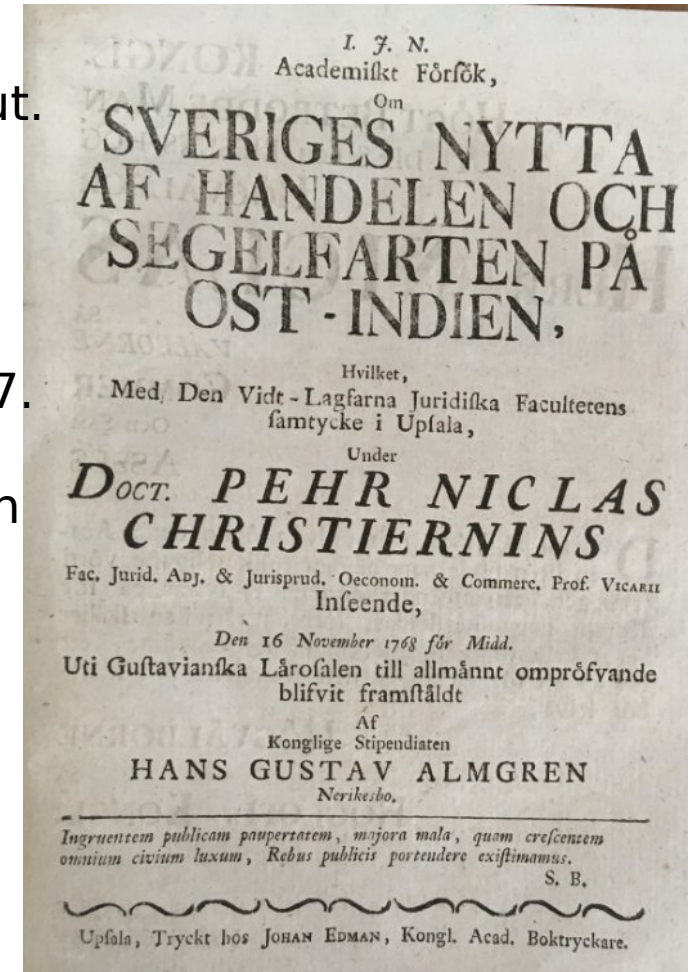

1762 kootun uuden komppanian
Laina kruunulle & ennakkomaksut.

Hamburger Bancon kurssi nousi
108:aan vuonna 1762.

Putosi liki par-arvoonsa (36) 1767.

Heilahtelu sattui oivallisiin kohtiin
komppaniaan sijoittaneiden
näkökulmasta.

Samuel Malmström (n. 1770 - ?)

Beställning	Namn	Ort	Ålder	Öfverlevnad	Öfverlevnadsbelopp
Männer	Peter Peterson	Holland	Ålder 35	Öfverlevnad	7.24
	Christ. Fischer	Agulund	Ålder 30	Öfverlevnad	7.24
	Samuel Malmström	Åbo	Ålder 26	Öfverlevnad	7.24

Gustaf Adolph -
aluksen
miehistöluettelo

1797

Som min broder Samuel Malmström för wid på 19 år sedan Sjöledes till Utrikes Orter afrest, och nu på flere år ej låtit höra af sig, men något obetydligt arf efter brodern Lars Malmström är at förwänta; alltså anmanas Samuel Malmström att om han ännu är i lifwet, gifwa sitt wissande tillkänna, samt huru wida han af något arf efter oss, brodern Lars ätnjuta will. Torneå d. 15 Novemb. 1811.

Jacob Malmström,
Öfvergifware i Kuckula by, Neder Torneå Socken.

Gotheborg, den 4 Martii.
Svenska Ost-Indiska Compagniets
Skepp Gustaf III. som commenderas af Capiten Kermansköld, och länge segat segelsfärdigt at utgå til China, men för beständig motwind varit hindradt, har nu afseglat den 2 Martii. Det andra Skeppet Gustaf Adolph kommer äfwen oförutswadt at anträda des resa.

Inrikes Tidningar
14.3.1797

Åbo Allmänna Tidning
30.1.1812

”Suomalaiset” komppaniassa

- Lähdetiedot sirpaleisia – komppanian hallinnolliset dokumentit tuhottiin aina tilintarkastuksen jälkeen.
- Tunnetuin Petter Johan Bladh, superkargööri, joka kieltäytyi johtajanpestistä Kantonista palattuaan. Vaurastui komppanian palveluksessa.
- Perämiesoppilas L.J. Bladh sukua? Vaasasta kotoisin.
- Säilyneistä miehistörullista tiedetään että kymmeniä suomalais-taustaisia palveli ainakin 1700-luvun loppupuolella.
- Tittelit tyypillisimmin
 - Matruusi (39 / 11 naimisissa)
 - Majoitusmestari (5 / 2 naimisissa)
 - Jungmanni (2 / 1 naimisissa)
 - Välskäri & konstaapeli (1+1)

”Suomalaiset” komppaniassa

- Miehistön taustat
 - Kotoisin rannikkokaupungeista – porvareiden poikia?
 - Asuinpaikaksi merkitty usein Göteborg, jonne moni ilmeisesti asettui. Suomalaiskaupungeissa asuvaksi merkityt mahdollisesti ensi kertaa palvelukseen tulleita?
- 1700-luvun lopun väestönkasvu ilmeisesti työnsi suomalaisia hiipuvan komppanian palvelukseen.
- Yksilökohtaloita:
 - Helsinkiläinen **Anders Forsberg** (1771-99; naimisissa) kuoli 1.1.1799 Bocca Tigrisin edustalla. Forsbergeja 1700-luvun lopun puuseppä- ja räätäli-mestareina. Anders -niminen kisälli otti vapaakirjan 1786...?
 - Vaasalainen **Joseph Forslöf** (1757-?; naimaton) karkasi 21.11.1791 Hwampoassa (Kanton).
 - Vaasalainen **Jacob Strömlad** (1771-98; naimisissa) kuoli 30.6.1798 redillä monta kuukautta sairastettuaan.

Itä-Intian kauppaa aikansa globalisaationa?

- 1700-luku kiistatta valtamerikaupan kasvun vuosisata:
 - 1500-1600-luvuilla enimmäkseen jalometalleja ja mausteita.
 - 1700-luvulla huokeampia kulutushyödykkeitä (tee, tupakka..) → "*industrious revolution*".
 - Toimijoiden määrä kasvoi, "*country trade*", rutiini.
 - Hintojen yhtenäistyminen?
- Pienet komppaniat ≠ suurten komppaniain pienoismalleja:
 - Ostenden, Tanskan ja Ruotsin komppaniat "salakuljettajain osuuskuntia" – suuret komppaniat kansallisia monopoleja, joiden oikeuksia pienet rikkoivat.
 - Vain Tanskan komppanialla pieniä "siirtomaita" Intiassa.
 - Ostenden-miehet Ruotsin ja Tanskan (uuden) komppanian perustajia 1728 jälkeen.